

AVOCATUL POPORULUI

Domeniul privind
prevenirea torturii - MNP

Aprob

Avocatul Poporului

Renate Weber

Raport

*privind vizita desfășurată la Centrul rezidențial "Mihail Sadoveanu" Pașcani,
județul Iași*

Raportul este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea activității de monitorizare.**
- 2. Constatările rezultate din activitatea de monitorizare.**
- 3. Recomandări.**

Bacău – 2023

1. Cadrul general și organizarea vizitei.

Prin Legea nr. 109/2009, România a ratificat Protocolul opțional (denumit în continuare OPCAT), adoptat la New York la 18 decembrie 2002, la Convenția împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10 decembrie 1984.

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție din cadrul instituției Avocatul Poporului îndeplinește atribuțiile de Mecanism Național de Prevenire a torturii (MNP), conform prevederilor OPCAT, monitorizând în mod regulat tratamentul aplicat persoanelor private de libertate. În acest sens, MNP poate vizita, anunțat sau inopinat, locurile în care persoanele sunt private de libertate, în sensul art. 4 din OPCAT.

În temeiul OPCAT, precum și a art. 4, art. 16 alin. (1), art. 35 lit. a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, coroborate cu dispozițiile Ordinului Avocatului Poporului nr. 134/2019 privind aprobarea împuternicirilor și ordinelor de deplasare în scopul realizării anchetelor și vizitelor, în data de 27.04.2023 a fost efectuată o vizită la Centrul rezidențial "Mihail Sadoveanu" Pașcani, județul Iași, având ca obiective consolidarea protecției persoanelor aflate în locuri de detenție împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante, precum și verificarea altor aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție, care pot apărea în timpul vizitei.

Echipele de vizitare a fost formată din: doamna [redacted] (jurist) și domnul [redacted] (asistent social), consilieri ai Centrului Zonal Bacău al instituției Avocatul Poporului, domnul [redacted] medic, doamna [redacted] psiholog, colaboratori externi, precum și doamna [redacted], reprezentant al Asociației Go Care România, Pașcani.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată.

Centrul rezidențial "Mihail Sadoveanu" Pașcani, județul Iași este înființat și administrat de către Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Iași, misiunea serviciului social fiind de a asigura accesul copiilor, pe o perioadă determinată, la găzduire, îngrijire, educație și servicii de pregătire pentru viața independentă, precum și pentru integrarea/reintegrarea familială și socio-profesională.

Serviciul social Centrul rezidențial "Mihail Sadoveanu" Pașcani, județul Iași, cod serviciu social 8790CR-C-I, este înființat prin H.C.J. Iași nr. 170/17.05.2017 și reorganizat conform Hotărârii Consiliului Județean Iași nr. 432/23.11.2022, la data efectuării vizitei având Licența de funcționare seria LF, nr. 000774, eliberată la data de 25.09.2019 de către A.N.P.D.C.A. pentru o perioadă de 5 ani.

Centrul, fără personalitate juridică, funcționează cu respectarea prevederilor Legii nr. 292/2011 a asistenței sociale, ale Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale Ordinului nr. 25/2019 pentru aprobarea standardelor minime de calitate pentru serviciile sociale de tip rezidențial destinate copiilor din sistemul de protecție specială – Anexa 1.

Unitatea se organizează și funcționează cu respectarea principiilor generale care guvernează sistemul național de asistență socială, precum și a principiilor specifice care stau la baza acordării serviciilor sociale prevăzute în legislația specifică, în convențiile internaționale ratificate prin lege și în celelalte acte internaționale în materie la care România este parte, precum și în standardele minime de calitate aplicabile.

La data efectuării vizitei, centrul avea elaborate proceduri de lucru și întocmite registre, în conformitate cu legislația în vigoare și cunoscute de către conducerea centrului și de către personalul de specialitate. De asemenea, erau elaborate Ghidul beneficiarului și Carta beneficiarului, aceste documente fiind accesibile, prin afișarea pe holurile centrului. Din informațiile furnizate de către personalul centrului și din discuțiile cu beneficiarii, a reieșit că se realizau informări cu privire la drepturile și obligațiile beneficiarilor, majoritatea cunoscând drepturile, obligațiile și modul de aplicare a acestora în practică.

La data efectuării vizitei, centrul rezidențial avea capacitatea de 35 de locuri, conform Regulamentului de Organizare și Funcționare aprobat prin Hotărârea Consiliului Județean Iași nr. 432/23.11.2022.

Beneficiarii centrului erau 30 de fete, cu vârste cuprinse între 15-17 ani, cu sau fără nevoi speciale, separate, temporar sau definitiv, de părinții lor, ca urmare a stabilirii, în condițiile legii, a măsurii plasamentului în acest tip de serviciu. Un număr de 4 fete urma cursurile școlare în învățământul special, iar alte 25 beneficiare urmau cursurile școlare în învățământul de masă.

Pentru fiecare beneficiar protejat în centru era întocmit un dosar, denumit dosarul personal al beneficiarului. După analiza unor astfel de dosare, membrii echipei de vizitare au reținut că acestea erau conforme și complete, conțineau documentele obligatorii, printre care menționăm: dispoziția directorului executiv al D.G.A.S.P.C. Iași privind instituirea plasamentului în regim de urgență sau, după caz, hotărârea comisiei pentru protecția copilului sau a instanței de judecată privind instituirea/încetarea măsurii de protecție; copia certificatului de naștere; copii ale actelor de stare civilă ale părinților; documentul care consemnează opinia copilului cu privire la stabilirea măsurii de protecție, pentru copilul care a împlinit vârsta de 10 ani; planul de acomodare; planul individualizat de protecție; fișa de evaluare socială; fișa de evaluare medicală; fișa de evaluare psihologică; fișa de evaluare educațională; rapoartele periodice privind verificarea împrejurărilor care au stat la baza stabilirii măsurilor de protecție specială; rapoartele trimestriale privind evoluția dezvoltării fizice, mentale, spirituale, morale sau sociale a copilului și a modului în care acesta este îngrijit; contractul de furnizare servicii încheiat, după caz, cu părinții sau cu copilul după împlinirea vârstei de 16 ani; alte documente relevante pentru situația și evoluția copilului în centru (planuri de abilitare/reabilitare, planuri de intervenție, programe de viață independentă etc.).

Conducerea centrului era asigurată de către un șef centru, acesta luând parte la discuțiile cu membrii echipei de vizitare, alături de personal de specialitate de îngrijire și asistență.

Centrul funcționa cu un număr total de 35 de posturi, conform prevederilor Hotărârii nr. 432/2022 a Consiliului Județean Iași, dintre care erau ocupate 32 de posturi, fiind vacante următoarele 3 posturi: 1 post asistent social, 1 post spălătoreasă și 1 post muncitor.

Conform informațiilor primite de la conducerea centrului, personalul unității avea fișe de aptitudine profesională avizate de medicul de medicina muncii pentru anul în curs.

Conform Planului de instruire a personalului, pe parcursul anului 2022 avuseseră loc instruirii pe diverse teme, inclusiv standardele specifice minime obligatorii de calitate pentru servicii sociale, protecția beneficiarilor împotriva neglijării, exploatării, violenței și abuzului, diverse proceduri și reguli interne aplicabile. **Cu privire la acest aspect, membrii echipei de vizitare consideră necesar ca personalul centrului să participe periodic la cursuri de pregătire profesională referitoare la prevenirea și gestionarea incidentelor din partea beneficiarilor, pentru însușirea unor metode și abilități de preîntâmpinare și de gestionare a acestor situații.**

În ceea ce privește activitățile de instruire cu beneficiarii, conform Registrului privind informarea/instruirea și consilierea beneficiarilor, fuseseră derulate informări pe teme cum ar fi: educație pentru sănătate, reguli de comportament, dreptul de a face propuneri și sugestii.

Finanțarea cheltuielilor Centrului rezidențial era asigurată, în condițiile legii, din următoarele surse: bugetul local al Consiliului Județean Iași; bugetul de stat; donații, sponsorizări sau alte contribuții din partea persoanelor fizice ori juridice, din țară și din străinătate; fonduri externe rambursabile și nerambursabile; alte surse de finanțare, în conformitate cu legislația în vigoare.

Referitor la fondurile alocate pentru desfășurarea în bune condiții a activităților din centru, acestea au fost apreciate de personalul unității ca fiind suficiente desfășurării activității centrului.

Ca localizare, Centrul rezidențial "Mihail Sadoveanu" Pașcani este amplasat în comunitate, ceea ce permite accesul beneficiarilor din/la toate zonele orașului.

Cu privire la activitatea unității, șeful centrului a precizat că este în derulare un proiect de închidere a acestuia, astfel că, prin Nota de fundamentare nr. 31626/16.11.2020, înregistrată la Consiliul Județean Iași cu nr. 34007/17.11.2022, D.G.A.S.P.C. Iași a solicitat aprobarea Planului de Închidere a Centrului Rezidențial "Mihail Sadoveanu" Pașcani. În cadrul proiectului vor fi construite și dotate 2 case de tip familial și va fi înființat un Centru specializat de zi pentru formarea deprinderilor de viață independente. Referitor la cei 30 de beneficiari ai centrului, s-a precizat că 24 de copii vor fi mutați în casele de tip familial, înființate prin proiect în zone limitrofe Municipiului Pașcani (Bogdănești și Verșeni), iar 6 vor fi plasați la asistenți maternali profesioniști.

Centrul Reziențial "Mihai Sadoveanu" a beneficiat de reabilitare și dotare cu echipamente specifice cu finanțare europeană, reabilitarea având loc între anii 2011-2014, la data efectuării vizitei membrii echipei apreciind atât spațiul generos al centrului, cât și dotările corespunzătoare desfășurării activităților specifice din unitate. Din informațiile furnizate de către șeful centrului a reieșit că spațiul va fi preluat de către Serviciul Adulți din cadrul D.G.A.S.P.C. Iași, urmând să fie transformat în centru pentru persoane adulte cu dizabilități, încă din cursul anului 2023.

Având în vedere această schimbare de destinație a centrului, membrii echipei de vizitare consideră necesar să se efectueze pregătirea cadrelor privind perfecționarea și specializarea, în cadrul programelor de formare specializată și perfecționare în domeniul

psihologiei și protecției persoanelor adulte cu handicap, în concordanță cu viitoarea categorie de beneficiari ai serviciilor sociale din această unitate.

Clădirea centrului are o suprafață de 1370 mp, fiind construită în anul 1981 și alcătuită din trei nivele (P+2). La parter se aflau birourile administrative (secretariat, birou șef centru), cabinetul psihologic, birou asistență socială, spațiul destinat întâlnirilor dintre copii și aparținătorii lor legali, birou administrativ, grup sanitar, bucătărie, magazii și sală de mese. Birourile erau încăpătoare și luminoase, iar mobilierul și dotările erau corespunzătoare necesităților angajaților centrului.

Spațiul de cazare a beneficiarilor cuprindea module de tip rezidențial (2 camere cu 5-6 paturi, precum și cameră de zi la intrarea în dormitoare). La etajul I erau cazate beneficiarele, iar la etajul al II-lea se găseau spații pentru socializare dotate cu mobilier adaptat nevoilor copiilor, cu echipamente și aparatură electronică (în fiecare modul fiind televizor). Unitatea deține și sală de calculatoare, bibliotecă, sală de ergoterapie, sală pentru activități artistice și karaoke, sală de petrecere a timpului liber dotată cu masă de biliard, steppere, masa de tenis, topogane, la care au acces copiii, precum și sală de ședințe și întâlniri lunare cu beneficiarii și personalul.

Unitatea beneficiază de toate utilitățile – apă, canalizare, gaz metan, curent electric, post telefonic, fax, internet și cablu TV.

Membrii echipei de vizitare au reținut că dormitoarele erau încăpătoare și luminoase, dotate cu paturi suprapuse pe 2 nivele și dulapuri. De asemenea, în camerele de zi se observau mese cu scaune, dulapuri și rafturi.

Curtea centrului era amenajată cu foisor și bănci, precum și spațiu verde pentru activități în aer liber.

Bucătăria era dotată cu instalații, aparatură și echipamente specifice (chiuvete cu apă curentă, aragaze, frigidere, congelator etc.). **Membrii echipei de vizitare au reținut că majoritatea alimentelor erau pregătite cu ajutorul unui robot de bucătărie vechi, iar hota nu asigura aerisirea necesară. Având în vedere faptul că activitatea centrului va continua în componenta adulți cu dizabilități, membrii echipei de vizitare consideră necesar să se efectueze demersuri pentru dotarea bucătăriei cu un robot de bucătărie performant și cu o hotă nouă, care să asigure pregătirea hranei, în mod corespunzător, pentru toți viitorii beneficiari.**

Masa era servită de către beneficiarii care nu frecventau școlile la ora 12,30, iar ceilalți luau masa la ora 13,30 sau 14,30. Sala de mese era încăpătoare și dotată cu suficiente scaune și mese, iar beneficiarii erau supravegheați și ajutați de către personalul de serviciu.

Referitor la furnizarea hranei, din discuțiile cu beneficiarii a reieșit că centrul asigura copiilor/tinerilor o alimentație corespunzătoare din punct de vedere cantitativ și calitativ, ținând cont de de vârstă, nevoile acestora, preferințe.

Referitor la acordarea asistenței medicale, membrii echipei de vizitare au reținut că spațiile sanitare erau compartimentate, adaptate și echipate corespunzător.

De asemenea, s-a observat că toate spațiile în care locuiau și își desfășurau activitatea copiii erau întreținute și igienizate corespunzător, personalizate și decorate pentru a crea un mediu cât mai plăcut pentru copii.

Activitățile de autoîngrijire și menținerea sănătății includeau: participarea copiilor la întocmirea meniului, pregătirea și servirea meselor, activități de igienă personală, dezvoltarea spiritului estetic, educație sanitară.

Din informațiile primite de la personalul centrului a reieșit că se efectuează trimestrial reevaluarea copiilor din punct de vedere al dezvoltării fizice, mentale, spirituale, morale, a modului în care beneficiarii sunt îngrijiți și a împrejurărilor care au stat la baza stabilirii măsurii de protecție specială.

Referitor la asistența medicală, centrul avea un cabinet medical dotat corespunzător cu mobilier: dulapuri de medicamente, masă, pat consultații, precum și aparatură medicală: glucometru, tensiometru, pulsoximetru, termometru, cântar, frigider medicamente, aparat de urgență, precum și un spațiu destinat depozitării documentelor medicale. Infirmeria era prevăzută cu 4 paturi și grup sanitar cu duș, în momentul vizitei două dintre paturi fiind ocupate de o fată cu entorsă genunchi drept (imobilizată în atelă gipsată) și de o altă beneficiară cu sarcină cu risc în evoluție de 26 săptămâni.

Serviciile de asistență medicală erau asigurate, conform informațiilor conducerii centrului, de către un medic de familie din Municipiul Pașcani, la care erau înscriși beneficiarii centrului, precum și de către 3 asistente medicale, angajate cu contract de muncă, care efectuau ture de zi de 10-12 ore, cu respectarea prevederilor legale în domeniu.

Ca și patologie întâlnită, cele mai frecvente afecțiuni erau cele respiratorii, stomatologice, ginecologice și neuropsihice (5 beneficiari fiind în tratament cu neuroleptice). Ca urmare, în anul 2022 și începutul anului 2023, au fost solicitate controale medicale de specialitate, după cum urmează: 16 stomatologice, 9 dermatovenerologice, 5 pentru infecții urinare, 8 ginecologice-sarcini, 2 ORL, 1 boli infecțioase.

Din registrul de vaccinări a reieșit că, în anul 2022 au fost vaccinați antigripal 20 de copii, restul refuzând vaccinarea.

Nu s-au înregistrat decese pe parcursul anului 2022 până la data efectuării vizitei.

Ca și eveniment deosebit, o persoană a manifestat comportament agresiv la începutul anului 2023, aceasta aflându-se sub tratament cu neuroleptice. Ca urmare, s-a solicitat intervenția poliției și a serviciului de ambulanță, fiind transportată la UPU Pașcani. La data efectuării vizitei, beneficiara fusese externată din centru.

De asemenea, din relatările conducerii centrului a rezultat faptul că la data vizitei era o beneficiară cu vârsta de 16 ani cu o sarcină în evoluție de 2 luni, beneficiara fiind ulterior prezentată pentru monitorizarea sarcinii, atât medicului de familie, cât și medicului ginecolog. La data vizitei sarcina avea o evoluție normală, beneficiara urmând atât un tratament medical de susținere a sarcinii, cât și un program de monitorizare a stării generale atât din punct de vedere psihic și somatic. Din relatările personalului medical a rezultat faptul că unele beneficiare minore sunt active sexual, fără a putea fi precizată o cifră concretă. Se făceau teste de sarcină pentru a exista o monitorizare din acest punct de vedere, astfel încât în primele 4 luni ale anului 2023 au existat aproximativ 20 astfel de proceduri. **Cu privire la acest aspect, membrii echipei de vizitare consideră că este imperios necesar să se continue activitățile de instruire a**

beneficiarilor centrului, cu punerea accentului pe educația sanitară, pentru a preveni sarcinile și afecțiunile dermatovenerologice.

În acest context conducerea centrului a precizat faptul că au fost organizate mai multe activități cu sprijinul personalului medical și care aveau ca teme: planificarea familială, informări cu privire la începutul vieții sexuale, contracepția, măsuri de igienă individuală.

Medicamentele recomandate de către medicul de familie sau specialist se eliberau de către farmacia, urmând a fi decontate de către D.G.A.S.P.C. Iași (cu factură la finalul lunii). Medicamentele necompensate se obțineau din surse proprii și se decontau după aceeași procedură menționată anterior.

Referitor la evidența administrării medicamentelor și materialelor sanitare, echipa de vizitare a constatat că era întocmită condica de evidență a acestora, cu consemnarea numelui beneficiarului, cantitatea totală eliberată, semnătura persoanei care întocmește condica, precum și a celei care eliberează medicamentele și materialele, fiind respectate astfel prevederile legale în vigoare.

Din interviurile membrilor echipei de vizitare cu mai mulți beneficiari a rezultat faptul că aceștia erau mulțumiți de modul de asigurare a asistenței medicale, de tratamentul administrat și de relația cu personalul medical.

Ca și registre de evidență, cabinetul medical deținea: Registrul de tratament - inclusiv tratament neuropsihic, Registrul de evidență rețete, Registrul de evidență sarcini, Registrul de monitorizare igienă (bucătărie, dormitor), Registrul de educație sanitară, Registrul de boli transmisibile (1 caz de sifilis și 6 de pediculoză în perioada 2022, până la efectuarea vizitei).

În ceea ce privește alimentația beneficiarilor, aceasta se prepara în cadrul centrului. Din constatările echipei de vizitare a reieșit faptul că existau spații destinate preparării, depozitării și servirii alimentelor de către beneficiari: bucătărie, depozit de alimente dotat cu instalații și aparatură specifice, cameră frigorifică, precum și o sală de mese. **Membrii echipei de vizitare au remarcat instalația de ventilație/aerisire învechită și parțial deteriorată, care necesită înlocuirea sa.** Servirea mesei se realiza fie în sala de mese, fie în camerele beneficiarilor.

Referitor la acordarea asistenței psihologice, membrii echipei de vizitare au reținut că, Serviciul social Centrul rezidențial "Mihail Sadoveanu" Pașcani este înființat și funcționează în subordinea D.G.A.S.P.C. Iași, în regim de componentă funcțională, fără personalitate juridică.

Unitatea oferă servicii psihologice prin intermediul unui psiholog atestat de către Colegiul Psihologilor din România. În cadrul vizitei, psihologul a făcut dovada următoarelor documente:

1. Atestat de liberă practică, în specializarea Psihologie clinică, treapta specialist autonom;
2. Atestat de liberă practică, în specializarea Psihologie educațională, consiliere școlară și vocațională, treapta specialist autonom;
3. Atestat de liberă practică, în specializarea Psihoterapie sistemică de familie și cuplu, treapta practicant supervizare.

Modalitatea de desfășurare a activității psihologului era în baza contractului de muncă, iar raportul numeric psiholog/beneficiari era de 1 psiholog la 30 beneficiari.

Conform informațiilor primite de la psihologul centrului, acesta participa la formarea profesională continuă, care consta în instruirii și cursuri asigurate de către unitatea vizitată. De

asemenea, în cadrul D.G.A.S.P.C. Iași se organizează lunar întâlniri de dezbateri, instruire și formare profesională continuă.

În ceea ce privește procedura de evaluare a psihologului, aceasta era realizată anual de către șeful unității, iar ultimul calificativ primit de psiholog a fost "Foarte bine".

De asemenea, unitatea vizitată avea organizat un cabinet psihologic, dotat cu baza materială și instrumente validate științific, pentru care exista licență, astfel:

1. Teste CAS- Cognitrom, o platformă computerizată de evaluare psihologică.
2. ASEBA-Sistemul Achenbach al Evaluării Bazate Empiric pentru evaluarea funcționării adaptative.
3. PED A și B, o platformă de evaluare a dezvoltării.
4. Testul Raven color pentru măsurarea coeficientului de inteligență.

Pe lângă aceste teste erau folosite și metode de evaluare specifice: anamneza, metoda observației, inclusiv cu grila de observație, interviul clinic.

Cele mai des întâlnite probleme cu care se confrunta psihologul erau:

- manifestări de agresivitate pe fondul tulburărilor de comportament cu care se confruntă copiii abuzați emoțional în familiile de origine;
- agresivitatea ca tipar de reactivitate disfuncțională învățat/condiționat în familia de origine, iar copilul răspunde cu agresivitate la orice stimul care îi provoacă anxietate sau creșterea emoționalității;
- lipsa de motivație școlară. Copiii vin din familii în care nu este valorizată activitatea de instruire și, mai ales, vin cu lacune informaționale care le diminuează șansele de adaptare școlară. În condiții de inadaptare școlară se accentuează demotivarea inițială și sunt prinși într-un cerc vicios pentru care personalul Centrului rezidențial "Mihail Sadoveanu" a pregătit și aplicat servicii de consiliere și intervenție de specialitate.

Cu privire la categoriile speciale de persoane instituționalizate, din relatarea psihologului a reieșit că există două cazuri de copii cu disfuncție cognitivă, moderată și, respectiv, ușoară. Cinci persoane se aflau în tratament psihiatric, astfel că, pentru acestea, consilierea psihologică a fost individualizată, raportată la simptomele prezentate.

Membrii echipei de vizitare au reținut că spațiul unde își desfășura activitatea psihologul era amenajat astfel încât să se asigure securitatea emoțională a persoanelor consiliate. Totodată, membrii echipei de vizitare au constatat că există spații speciale pentru terapie ocupațională și săli de terapie prin joc, dotate tehnic și metodologic cu birou/masă, scaune, canapea, dulap, calculator, imprimantă, aparatură audio-video, instrumente de evaluare și intervenție psihologică tip creion-hârtie și format electronic

Au fost verificate condițiile privind asigurarea confidențialității actului profesional, a datelor și informațiilor obținute, fiind observată existența unor instrumente necesare în acest sens. Existau cutii pentru păstrarea documentelor, în dulapuri speciale, la care avea acces doar psihologul.

Cu privire la accesul beneficiarilor la cabinetul psihologic, s-a constatat că aceștia ajung la psiholog cu programare, în mod voluntar și/sau cu recomandare de la ceilalți specialiști din unitate.

Conform fișei postului, a reieșit că sarcinile psihologului sunt, în principal:

1. Evaluarea, consilierea, recuperarea și abilitarea/reabilitarea psihică a beneficiarilor cu nevoi sociale sau speciale din instituție în vederea reintegrării/integrării familiale/socio-profesionale.
2. Planificarea și realizarea de intervenții specifice în vederea evaluării/reevaluării/sprrijinirii și monitorizării copiilor care beneficiază de măsuri de protecție de tip rezidențial.
3. Realizarea evaluării de specialitate și intervenției psihologice, în vederea stimulării și dezvoltării beneficiarului, a soluționării/ameliorării tulburărilor emoționale, comportamentale și de personalitate ale beneficiarilor cu nevoi sociale sau speciale;
4. Analiza și corectarea fenomenelor de inadaptare socială a beneficiarilor cu nevoi sociale sau speciale;
5. Asigurarea dobândirii/consolidării de către beneficiarii cu nevoi sociale sau speciale a deprinderilor de viața independentă și sprijinirea reintegrării/integrării familiale și socio-profesionale.

Din discuția cu psihologul a reieșit că evaluarea psihologică inițială și reevaluările psihologice periodice au în vedere evaluarea mecanismelor și funcțiilor psihice ale beneficiarilor, în scopul identificării unor condiții sau stări patologice din aria cognitivă, afectivă, de comportament sau a personalității, precum și formularea de recomandări privind realizarea unui program de intervenție personalizată.

În funcție de realitățile și nevoile identificate, în PIPP se regăsesc obiectivele și activitățile, mijloacele, metodele și acțiunile terapeutice prin care se urmăresc atingerea obiectivelor propuse. Aceste obiective sunt evaluate periodic.

Pentru a vedea în ce măsură sunt realizate practic aceste deziderate, membrii echipei de vizitare au avut în vedere două paliere de acțiune:

- evaluarea psihologică (procesul de cunoaștere a factorilor psihologici relevanți pentru sănătate și boală);
- intervenția psihologică (procesul de aplicare a metodelor și tehnicilor de conceptualizare a disfuncțiilor comportamentale și de acțiune la nivel cognitiv, afectiv și comportamental).

S-a analizat dacă există evaluările psihologice inițiale, cu stabilirea obiectivelor pe termen scurt, mediu și lung, precum și a activităților corespondente acestor obiective. De asemenea, s-a verificat existența evaluărilor periodice și finale. S-a constatat că există, în calculator și pe suport hârtie, un dosar al fiecărui copil, în care erau consemnate toate activitățile desfășurate.

S-a reținut că o fișă de consiliere reda intervenția de specialitate în perioada de acomodare a copilului în Centrul rezidențial "Mihail Sadoveanu". Erau menționate resursele și vulnerabilitățile, obiectivele pe termen lung și obiectivele specifice. Era prezentată în fișă de consiliere desfășurarea ședinței, iar la final evaluarea și concluziile psihologului.

În ceea ce privește planul de intervenție personalizat, acesta cuprindea obiective pe termen scurt, mediu și lung, activități specifice fiecărui obiectiv, încadrarea în timp, durata, colaborarea cu ceilalți specialiști pentru îndeplinirea obiectivelor, resursele necesare, modalitățile de evaluare a îndeplinirii obiectivelor.

Din analiza planurilor de intervenție enumerăm câteva exemple de obiective:

1. Autocunoaștere și dezvoltarea unei imagini de sine realiste.
2. Încurajarea exprimării emoțiilor într-un mod adaptativ;
3. Identificarea corectă a comportamentelor de risc și a consecințelor acestora; asumarea comportamentelor adaptate.
4. Dezvoltarea abilităților de control emoțional, estimarea corectă a riscurilor (folosirea adecvată a rețelelor de socializare, protejarea împotriva BTS/sarcină, trafic persoane).

De asemenea, s-au observat următoarele activități/tehnici de intervenție desfășurate pentru îndeplinirea obiectivelor cuprinse în planurile de intervenție:

- activități artterapeutice (desen tematic, desen spontan, modelaj, colaj);
- consiliere psihologică- Cine sunt eu?
- drumul către mine;
- cartea mea de vizită;
- activități desfășurate în grup, povești terapeutice;
- decizii mici, decizii mari;
- eu decid, eu răspund;
- de cine poate fi influențată decizia mea;
- gândim, analizăm, apoi decidem;
- activități specifice terapiei ocupaționale.

Alte activități care se desfășurau în centru erau: terapie ocupațională, meloterapie-exista o sală specială în care se făcea și karaoke cu un instructor animator, artterapie, terapii prin învățare, dezvoltarea abilităților de autocontrol. Existau activități de recreere, culturale, sportive, de petrecere a timpului liber, precum și acces la bibliotecă, sală de sport, ieșiri în aer liber, spații de socializare.

Toate aceste activități erau consemnate, la fel ca toată activitatea psihologului, în Registrul de evidență a activităților.

Cât privește vizitele și comunicarea cu lumea exterioară, menținerea legăturii cu familia, s-a reținut că beneficiarii puteau pleca zilnic, cu bilet de voie, și puteau primi vizitele persoanelor importante din viața lor, cu condiția ca aceste vizite să nu contravină drepturilor copiilor, adică să nu se transforme în abuzuri emoționale.

Copiii ocrotiți în Centrul rezidențial "Mihail Sadoveanu" Pașcani mențineau legătura cu familia prin: convorbiri telefonice și rețele de socializare, vizite ale membrilor familiei, vizite ale copiilor în familie și petrecerea vacanțelor în familie.

Dificultățile întâmpinate în desfășurarea activității priveau relația cu părinții sau reprezentanții legali ai copiilor, cu cei care provin din medii defavorizate, familii dezorganizate, consum de alcool, acele familii care au pus copiii în situații de risc sau și nu i-au ajutat să își formeze deprinderi elementare.

Asistența psihologică în situații speciale a fost acordată în cazul unei tentative de suicid la nivel declarativ, la finalul anului 2022, când o beneficiară a declarat, revendicativ, că va recurge la acest gest. Se presupune că acest tipar de reactivitate emoțională a fost internalizat în familia de

origine, iar tânăra a fost consiliată și episodul nu s-a mai repetat. De asemenea, în luna ianuarie 2023 au fost depistate două cazuri de consum de droguri, pentru care s-a realizat un plan de intervenție, în relație cu instituția abilitată - Centrul Regional Antidrog Iași.

Membrii echipei de vizitare apreciază că există o preocupare susținută pentru împlinirea nevoilor emoționale ale copiilor, în acest sens menționând că, la ieșirea din cabinetul psihologului aștepta să intre o fetiță care a spus, că "tot acolo aș sta", arătând în direcția cabinetului.

În situații de abandon, abuz, deprivare emoțională, psihologul devine o figură de sprijin, necesară dezvoltării și parcurgerii tuturor stadiilor de dezvoltare psihică. Totodată, apreciem că, mai mult decât orice tehnică de intervenție contează personalitatea și nivelul de implicare al psihologului.

În concluzie, în urma efectuării vizitei, s-a constatat implicarea activă a personalului de specialitate, inclusiv psiholog, în rezolvarea problemelor beneficiarilor centrului, atât a celor ce țin de ordin administrativ-organizatoric, cât și a celor ce implică o componentă afectivă, adresându-li-se pe ton cald, protectiv și securizant, iar beneficiarii vădind un atașament sigur, securizant față de aceștia.

Apreciem că există documentația de specialitate cerută de prevederile legislative în domeniu, respectiv standarde de calitate și proceduri specifice la nivelul cabinetului psihologic. Fișele de consiliere, de evaluare, programele de intervenție corespund specificului activității.

Cu privire la schimbarea destinației centrului (beneficiari adulți cu dizabilități), membrii echipei de vizitare apreciază că este necesar să se efectueze demersuri pentru achiziționarea de teste și materiale care să susțină activitatea psihologului și a celorlalți specialiști din centru, în concordanță cu viitoarea categorie de beneficiari ai serviciilor sociale din această unitate.

Cu privire la activitatea de asistență socială din centru, membrii echipei de vizitare au reținut că postul de asistent social al centrului era vacant la momentul vizitei, asistentul social preluând temporar prerogativele funcției de șef centru, urmând ca, după finalizarea procesului de reorganizare/transformare în centru pentru persoane adulte cu dizabilități și ocuparea funcției de șef centru al unității nou înființate, să revină la postul de asistent social. Șeful centrului era înscris în Registrul Național al Asistenților Sociali din România și avea treapta de competență profesională necesară pentru exercitarea atribuțiilor de asistent social în centru.

Referitor la pregătirea și formarea profesională continuă, potrivit informațiilor furnizate de către șeful centrului, specialiștii centrului (asistent social, psiholog), dar și celelalte categorii de personal aveau acces la suficiente stagii de pregătire cu desfășurare în format fizic sau on-line, asigurate de către D.G.A.S.P.C. Iași la Centrul de formare profesională Galata – Iași, dar și de Colegiul Național al Asistenților Sociali din România – Structura teritorială Iași sau de Colegiul Psihologilor din România. Dosarele personale și de servicii ale beneficiarilor erau păstrate în biroul asistentului social, în condiții care asigurau respectarea confidențialității datelor personale, iar la informațiile din dosare aveau acces doar persoanele cu atribuții în acest sens. În timpul vizitei au fost verificate mai multe dosare și personale și de servicii și s-a constatat că documentele cuprinse în acestea erau întocmite în acord cu cerințele standardelor de calitate minime obligatorii aplicabile

centrelor destinate persoanelor adulte cu dizabilități, conțineau informații concrete și relevante referitoare la beneficiari, erau în termen de valabilitate și erau asumate de către specialiștii care le întocmeau, precum și de beneficiari sau de către reprezentanții legali.

Conform informațiilor furnizate de către șeful centrului, care îndeplinea și atribuțiile de asistent social, precum și documentelor puse la dispoziția membrilor echipei de vizitare, activitatea de asistență socială în perioada 2022-2023 a cuprins următoarele arii de interes:

- monitorizarea permanentă a tuturor copiilor/tinerilor beneficiari;
- gestionarea și completarea dosarelor sociale cu documentele necesare;
- actualizarea permanentă a bazei de date;
- menținerea legăturii cu Serviciile publice de asistență socială sau cu Direcțiile de asistență socială de la domiciliile beneficiarilor și solicitarea de anchete sociale sau alte documente;
- colaborarea cu primăriile, școala, poliția, medicul de familie, persoanele resursă/famiiliile beneficiarilor;
- monitorizarea permanentă a legăturii/relațiilor copiilor cu părinții, rudele acestora, precum și cu alte persoane importante pentru aceștia, astfel încât toți copiii/tinerii din centru au menținut legătura telefonic cu membrii familiei, au mers în familie în vacanțele școlare și la sfârșit de săptămână;
- vizite la domiciliile familiilor copiilor/tinerilor din centrul rezidențial ;
- realizarea demersurilor necesare în vederea respectării drepturilor copiilor la beneficii sociale, precum și la alte drepturi financiare ce au decurs din situația psiho-socio-medicală și educațională;
- informarea și instruirea copiilor cu privire la modalitățile prin care își pot exprima și comunica opiniile/dorințele/proponerile referitoare la mediul de viață, serviciile primite și activitățile în care sunt implicați, inclusiv prin intermediul utilizării cutiei pentru depunerea sugestiilor, sesizărilor și reclamațiilor, în mod anonim;
- realizarea monitorizării implicării beneficiarilor în activitățile de educație informală și non-formală organizate de centru, precum și urmărirea evoluției școlare a acestora;
- realizarea consilierii și îndrumării personalului în legătură cu implementarea programelor personalizate ale beneficiarilor (PIP, PIS, PPI, program de acomodare, program educațional etc.), incluzând relația cu familia;
- participarea la întocmirea/revizuirea procedurilor centrului, materialelor de prezentare, ghidurilor, codurilor și instrumentelor de lucru specifice domeniului de activitate;
- efectuarea deplasărilor în teren în vederea monitorizării învoirilor și readucerea în instituție a copiilor care refuză să revină în centru;
- întocmirea contractului de furnizare servicii pentru beneficiarii cu vârsta peste 16 ani;
- efectuarea reevaluării trimestriale a copiilor din punct de vedere al dezvoltării fizice, mentale, spirituale, morale sau sociale, a modului în care beneficiarii sunt îngrijiți și a împrejurărilor care au stat la baza stabilirii măsurii de protecție specială;
- consilierea personalului în legătură cu proiectele personalizate ale copiilor;
- participare directă la procesul de dezinstituționalizare a copiilor/tinerilor;

- monitorizarea situației școlare a copiilor;
- întocmirea/reînnoirea cărților de identitate ale beneficiarilor;
- însoțirea copiilor la bancă pentru deschiderea de conturi;
- întocmirea rapoartelor trimestriale pentru toți copiii și consilierea copiilor privind planurile de viitor;
- efectuarea demersurilor pentru identificarea și aducerea în centru a copiilor plecați fără permisiune;
- gestionarea și actualizarea permanentă a registrelor centrului;
- colaborarea cu managerul de caz și cu alți actori sociali implicați în evaluarea/reevaluarea/monitorizarea evoluției copiilor și asigurarea implementării cu celeritate a recomandărilor;
- intervenții în echipa pluridisciplinară;
- înscrierea copiilor la școală și sprijinirea absolvenților în continuarea procesului de învățământ;
- însoțirea și asistarea, în orice etapă, a copiilor la instanță /audiere;
- în anii 2022 și 2023 au fost realizate 23 de încetări de servicii – prin transfer în alte centre, reintegrări, căsătorie, încetarea măsurii de protecție specială la cerere, la împlinirea vârstei de 18 ani - monitorizarea se realizează cu ajutorul serviciilor publice de asistență socială și a direcțiilor de asistență socială de la domiciliile beneficiarilor, prin convorbiri telefonice și prin convorbiri video.

Cu privire la activitățile educative, de recreere și socializare, potrivit informațiilor și documentelor furnizate de personalul centrului, beneficiarii erau implicați în mod constant în mai multe tipuri de activități desfășurate în centru și în afara acestuia: aniversarea zilelor de naștere și a zilelor onomastice, ateliere de creație – pictură pe sticlă, piatră, lucrări din sfoară, origami etc. – activități artistice – dedicate zilelor de 8 martie, 1 Iunie, 1 decembrie și de Crăciun - karaoke, participare online dar și fizic la activitățile organizate de biblioteca Ghe.Asachi Iași, vizionare filme educative și artistice – în centru și la cinema, excursii (la Muzeul de Științe ale Naturii din Roman, Ploiești etc.), activități gastronomice, activități caritabile, activități interactive (concursuri sportive), activități religioase – participări la slujbele religioase etc. Clădirea centrului și curtea acestuia au fost amenajate și decorate cu participarea beneficiarilor, în cadrul unui proiect denumit "Parcul Verde", prin plantarea de brazi, pini, iarbă și flori ornamentale achiziționate în regie proprie.

În centru era amenajată o bibliotecă având un fond de carte generos, putând satisface cerințele beneficiarilor privind numărul de volume și diversitatea genurilor literare. În timpul vizitei în centru, membrii echipei de vizitare au remarcat că acesta dispunea de spații suficiente, curate, luminoase, corespunzător mobilate și dotate pentru activitățile de petrecere a timpului liber, educative, terapeutice și de socializare.

Implicarea beneficiarilor în anumite activități a fost posibilă datorită colaborării cu unele organizații neguvernamentale a căror obiect de activitate îl reprezintă protejarea și promovarea drepturilor copilului, și mai ales a copilului instituționalizat: Asociația "Ajungem mari", Hope and

Homes for Children România, Asociația Alternative Sociale, Fundația Proinvest Pașcani, Asociația Concordia etc.

Colaborarea cu organizațiile neguvernamentale a oferit beneficiarilor din centru posibilitatea de a participa la ședințe de pregătire școlară pentru recuperarea lacunelor, dar și alte activități, organizate și susținute de specialiști ai Asociației "Ajungem mari", prin sesiuni de lucru organizate în cadrul centrului, în sistem on-line. Cursurile au abordat diferite teme: pregătirea pentru școală, activități de recreere și socializare, cursuri de dans, ateliere de croitorie, excursii etc. De asemenea, existau colaborări instituționale și cu unitățile școlare frecventate de copiii din centru: Liceul Tehnologic "M. Busuioc" Pașcani, Școala Gimnazială Specială Pașcani, Clubul Copiilor Pașcani, Liceul "N. Iorga" Pașcani, Școala Gimnazială Cozmești – programul "A doua șansă", Școala Gimnazială "Iordache Cantacuzino" Pașcani, Liceul Teoretic "Miron Costin" Pașcani.

Pentru asigurarea respectării dreptului la opinie al beneficiarilor din centru funcționa Consiliul consultativ al copiilor, care se întrunea periodic sau ori de câte ori era necesar și exista și o cutie pentru depunerea sugestiilor, sesizărilor și reclamațiilor făcute de beneficiari.

Referitor la respectarea drepturilor persoanelor cu deficiențe locomotorii, membrii echipei de vizitare au constatat că exista o rampă de acces la intrarea în centru și exista și o baie adaptată pentru a putea fi utilizată de către persoanele cu dificultăți la deplasare. În centru nu existau beneficiari cu deficiențe locomotorii.

Având în vedere procesul de reorganizare a centrului aflat în desfășurare care viza, printre altele, schimbarea destinației clădirii și transformarea acesteia în centru destinat persoanelor adulte cu dizabilități, precum și transferul unui număr de copii în case de tip familial situate în alte localități din județul Iași, membrii echipei de vizitare consideră că procesul de evaluare al copiilor în vederea mutării acestora în case de tip familial trebuie realizat cu respectarea opiniilor și dorințelor beneficiarilor deoarece, conform informațiilor primite de la personalul centrului și beneficiari, unii copii doresc să rămână în municipiul Pașcani.

3. Recomandări.

Având în vedere cele de mai sus, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului:

RECOMANDĂ

Conducerii Centrul rezidențial "Mihail Sadoveanu" Pașcani, județul Iași să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Analizarea situației copiilor în vederea transferului în alte servicii din județul Iași, cu respectarea opiniilor și dorințelor beneficiarilor deoarece o parte dintre aceștia doresc să rămână în servicii rezidențiale din municipiul Pașcani.
2. Participarea personalului centrului, periodic, la cursuri de pregătire profesională referitoare la prevenirea și gestionarea incidentelor din partea beneficiarilor, pentru însușirea unor metode și abilități de preîntâmpinare și de gestionare a acestor situații.
3. Dotarea bucătăriei cu un robot de bucătărie performant și cu o hotă nouă, care să asigure pregătirea hranei, în mod corespunzător, pentru toți viitorii beneficiari, având în vedere faptul că activitatea centrului va continua în componenta adulți cu dizabilități.
4. Continuarea activităților de instruire a beneficiarilor centrului, cu punerea accentului pe educația sanitară, pentru a preveni sarcinile și afecțiunile dermatovenerologice.
5. Efectuarea pregătirii cadrelor privind perfecționarea și specializarea, în cadrul programelor de formare specializată și perfecționare în domeniul psihologiei și protecției persoanelor adulte cu handicap, în concordanță cu viitoarea categorie de beneficiari ai serviciilor sociale din această unitate.
6. Achiziționarea de teste și materiale care să susțină activitatea psihologului și a celorlalți specialiști din centru, în concordanță cu viitoarea categorie de beneficiari ai serviciilor sociale din această unitate.

